

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างกระบวนการพัฒนาการจัดการระบบฐานข้อมูลระดับครัวเรือนชุมชนตำบล ในพื้นที่ศึกษาให้สามารถนำระบบฐานข้อมูลไปใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อ การวางแผนพัฒนาพื้นที่ระดับตำบล (2) ค้นหาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการขยายผลการจัดการข้อมูลระดับครัวเรือน ชุมชน ตำบล รองรับระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาพื้นที่ตำบลเป้าหมาย (3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบลและเครือข่ายศูนย์ข้อมูลตำบล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ นำไปสู่การบูรณาการข้อมูลเป็นเครือข่ายในระดับจังหวัด (4) นำสารสนเทศที่เกิดจากฐานข้อมูลครัวเรือน ชุมชน และตำบลไปจัดการเรียนรู้ภายในตำบล สร้างองค์ความรู้ ขยายผลข้อมูลสู่การพัฒนาเกิดประโยชน์ในพื้นที่และตำบลใกล้เคียง พื้นที่ศึกษาวิจัยได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดสตูล 5 แห่ง ประกอบด้วย อบต.เกาะสาหร่าย อบต.เจ๊ะบิลัง อบต.ท่าแพ อบต.ขอนคลาน และ อบต.ย่านซื่อ

ผลการศึกษาพบว่า นายก อบต. 5 แห่งในจังหวัดสตูลนำระบบฐานข้อมูลคือโปรแกรม ขอนหาด และโปรแกรม MapWindow GIS มาจัดการข้อมูลในตำบลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจพัฒนาพื้นที่โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นคนในท้องถิ่นนำเข้าสู่ข้อมูล และแต่งตั้งคณะทำงานตำบลที่มา จากแกนนำหลายๆ ส่วน อาทิตำบลขอนคลาน มีคณะทำงาน 17 คน ตำบลเกาะสาหร่าย 19 คน ตำบลเจ๊ะบิลัง 22 คน ตำบลย่านซื่อ 16 คน และตำบลท่าแพ 23 คน เป็นบุคคลที่อำนวยความสะดวก ในการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษากับนักวิจัยเกี่ยวกับการทำงานในพื้นที่

ปัจจัยที่ทำให้ อบต.มีความสำเร็จในการจัดการฐานข้อมูลคือการพัฒนาตัวเองของ เจ้าหน้าที่ผู้นำเข้าสู่ข้อมูล มีคอมพิวเตอร์รองรับ มีแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ มีข้อมูลทะเบียนราษฎร์จาก ที่ว่าการอำเภอ มีห้องประชุมและเครื่องฉายภาพและความร่วมมือของทุกคนในตำบล ข้อมูลได้มีการ ขยายผลโดย ตำบลเกาะสาหร่าย นำฐานข้อมูลประชากรอายุ 12- 25 ปี เสนอโครงการอบรมเยาวชน ด้านกัญชาเสพติดเอื้อประโยชน์ต่อคนในชุมชน วางแผนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ก่อสร้างถนน ทำแผนที่ภาษี พังเมือง เกิดศูนย์ข้อมูลตำบล อบต.ใช้สำนักปลัดเป็นศูนย์ข้อมูลตำบลให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่คนในตำบล โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เป็นคนในชุมชนให้บริการข้อมูลพร้อมทั้งบริการ อินเทอร์เน็ตตำบล และวารสารเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และมีการขยายศูนย์ข้อมูลไปยัง ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน(กศน.) ซึ่งอยู่ใกล้เคียงโดยสารซึ่งมีบัณฑิตอาสาให้บริการโดยผู้ให้บริการ มักจะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน, ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.), อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ขอข้อมูลประชากรและหมายเลขบัตร ประชาชนของชาวบ้านในชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ตามความจำเป็นตามกลุ่มอายุ

ข้อมูลจากโปรแกรม MapWindow GIS อบต.เกาะสาหร่ายนำไปใช้ประโยชน์ของฝ่ายโยธา วางแผนคำนวณระยะทางก่อสร้างถนน สะพาน ฟังเมือง แผนที่ภาษี ฝ่ายนโยบายและแผนจัดทำแผน เสนอบประมาณเป็นข้อบัญญัติตำบลในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง กำหนดจุดเป็นมาตรการกำหนด เขตในทะเล ทำธนาคารปูไข่เพื่อการอนุรักษ์ปูม้าซึ่งเป็นอาชีพของคนในตำบล และขอบริจาคพันธุ์ ปูไข่โดยทำธนาคารเพิ่มในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 5 จากเดิมที่ทำในหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 3 เป็นการขยายพื้นที่ โดยมีการเลี้ยงในคอกและเลี้ยงในถังตามบ้าน และขยายสู่โรงเรียนให้เด็กนักเรียนนำไปเลี้ยงที่บ้าน เป็นการปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ตั้งแต่เยาว์วัย

ตำบลเจ๊ะบิลัง มีการขยายผลข้อมูลประชากรผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในการจัดสรรเงินค่าครองชีพในแต่ละเดือน และการมีฐานข้อมูลประชากรทำให้เกิดความสะดวกกับฝ่ายพัฒนาชุมชนในการ ค้นคว้ารายชื่อตามบัตรประชาชน เพื่อใช้วางแผนพัฒนาตามกลุ่มอายุประชากรในตำบลได้ตามความ ต้องการ ข้อมูลจากโปรแกรม MapWindow GIS ได้ประโยชน์ในเรื่องของการมีขอบเขตและแผนที่ จริงและใช้แผนที่เป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบลตามสภาพพื้นที่ แกนนาวบ้านหมู่ที่ 4 นำข้อมูลจากโปรแกรม MapWindow GIS ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการที่ดินสาธารณะที่ไม่มี เอกสารสิทธิ์เพื่อขอใช้ที่ดินในการทำมาหากินจากรัฐ อบต.เจ๊ะบิลัง จัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบลที่ อบต. เพราะชาวบ้านมีความสะดวกในการติดต่อเป็นสถานที่บริการประชาชน

ตำบลหนองลานมีการขยายผลข้อมูลนำฐานข้อมูลประชากร คนพิการ และผู้สูงอายุ ไป จัดสรรงบประมาณค่าครองชีพเดือนละ 500 บาท และวางแผนงบประมาณตามจำนวนประชากรที่ เพิ่มขึ้นในปีถัดไปใช้ ในฝ่ายพัฒนาชุมชนวางแผนประชากรตามกลุ่มอาชีพจัดสรรงบประมาณทำ อาชีพเสริมและไปทัศนศึกษาดูงานนอกพื้นที่ ใช้สำนักปลัดเป็นศูนย์ข้อมูลตำบล เป็นศูนย์กลางใน การให้บริการข้อมูลพร้อมอินเทอร์เน็ตตำบลแก่ประชาชนในตำบล เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเช่น สอ.บต., ผู้ใหญ่บ้าน นำข้อมูลประชากรตามครัวเรือนไปจัดสรรปัจจัยอาชีพเสริมที่ทางราชการจัดให้บริการแก่ ประชาชน นอกจากนี้ยังมีมาตรการกำหนดขนาดแนวเขต 5 กิโลเมตรจากชายฝั่งนำข้อมูลจาก โปรแกรม MapWindow GIS แก้ปัญหาประมงชายฝั่งให้เป็นเขตป้องกันอวนลาก อวนรุน เรือประมง พาณิชย์ที่ลักลอบเข้ามาจับปลาและทำลายเครื่องมือประมงของชาวบ้านทำให้ชาวบ้านจับปลาได้น้อย สภา อบต.จึงนำข้อมูลกำหนดเข้าแผนพัฒนา 3 ปีของ อบต.

ตำบลย่านซื่อมีการขยายผลข้อมูลจากโปรแกรม MapWindow GIS ในการวัดระยะทาง ของถนนเพื่อนำข้อมูลมาคำนวณจำนวนงบประมาณในการก่อสร้างของฝ่ายโยธา และพัฒนาผังเมือง จัดการลำคลองคูสวนที่น้ำมักจะท่วมในพื้นที่หมู่ที่ 2 เป็นประจำทุกปีด้วยการนำข้อมูลจากโปรแกรมทำ แผนที่ของสายน้ำเพื่อช่วยในการแก้ปัญหา และบัณฑิตอาสาในหมู่บ้านร่วมกับผู้ใหญ่บ้านในตำบล ย่านซื่อใช้ฐานโปรแกรม MapWindow GIS จัดการข้อมูลปัจจัยของชาวบ้านที่ สอ.บต.ส่งเสริม เช่น การเลี้ยงไก่ เป็ด แพะ ปลา ปลูกผัก ทำให้รู้ข้อมูลรายได้ รู้ถึงความเป็นจริงและเห็นข้อแตกต่างของ

ชาวบ้าน ที่ประสบความสำเร็จ และล้มเหลว โดยข้อมูลจะถูกเสนอต่อฝ่ายปกครองอำเภอไปจัดการต่อไป ย่านซึ่งมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบลที่ อบต. โดยมีสำนักปลัดเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งอยู่ในการควบคุมของนายก อบต. และมี อบต.เป็นศูนย์กลางฐานขยายเสียงตามสายไปทั่วทั้งตำบล ให้บริการข้อมูล และมีการบริการอินเทอร์เน็ตตำบลพร้อมข่าวสาร วารสารประจำเดือน อบต.นำฐานข้อมูลจากกลุ่มอาชีพทางการเกษตรมาจัดสรรงบประมาณเป็นโครงการผลิตปุ๋ยจากชีวภาพ ให้กับสมาชิกในแต่ละกลุ่ม และปุ๋ยหมักจากหอยเชอรี่ให้กับชาวบ้านที่สนใจในชุมชน